

Sygn. akt V KK 155/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lipca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 lipca 2015 r.,

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

sprawy **I. D.**

skazanego z art. 278 § 1 k.k. i in.,

z powodu kasacji

wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 17 października 2014 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w T.

z dnia 7 maja 2014 r.,

p o s t a n a w i a:

1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2) zwolnić skazanego z kosztów sądowych postępowania kasacyjnego;

3) zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. K., Kancelaria Adwokacka w P., kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote i 80/100), w tym 23% VAT, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej za sporządzenie i wniesienie kasacji.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w T. z dnia 7 maja 2014 r. I. D. został uznany winnym czynu z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i skazany na karę pozbawienia wolności w wymiarze jednego roku. Wyrok ten został utrzymany w

mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 17 października 2014 r. (sygn. akt [...]).

Od tego prawomocnego orzeczenia kasację wniósł obrońca skazanego, zarzucając przedmiotowemu rozstrzygnięciu:

I. na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt. 10 k.p.k., że wydane zostało z naruszeniem art. 6 k.p.k. i art. 79 § 1 pkt. 3 k.p.k. polegającym na przeprowadzeniu postępowania sądowego bez udziału obrońcy I. D. w przypadku, gdy z materiału dowodowego zebranego w toku postępowania, zdaniem obrony, wynikała co najmniej uzasadniona wątpliwość, co do poczytalności I. D., co skutkować powinno wyznaczeniem mu obrońcy z urzędu już na etapie postępowania przed sądem I instancji;

II. na podstawie art. 523 § 1 k.p.k., że wydane zostało z rażącym naruszeniem prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść wyroku, tj. z rażącym naruszeniem art. 9 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. i art. 202 § 1 k.p.k., a przez to także z rażącym naruszeniem art. 2 § 1 pkt. 1 k.p.k. i art. 4 k.p.k. - polegającymi na niepodjęciu decyzji procesowej o przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłych lekarzy psychiatrów na okoliczność ustalenia tego, czy I. D. mógł w czasie czynu rozpoznać jego znaczenie i właściwie pokierować swoim postępowaniem, czy też znajdował się w stanie niepoczytalności lub ograniczonej poczytalności oraz tego, czy wpływ na stan świadomości I. D. w chwili czynu miało wyłącznie spożycie przez niego alkoholu, czy też był to stan tzw. upicia atypowego, którego podłożem mogła być choroba psychiczna lub innego rodzaju zakłócenie czynności psychicznych, a także oceny poczytalności I. D. w toku prowadzonego postępowania karnego.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w P. oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w T. i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w P. wniósł w odpowiedzi na powyższą kasację o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w stopniu pozwalającym na jej rozpoznanie w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zarzut sformułowany przez obrońcę dopiero na etapie postępowania kasacyjnego nie mógł zostać uznany za skuteczny. Autor kasacji oprócz generalnego odwołania się do akt sprawy podnosi, że istniały uzasadnione wątpliwości, co do poczytalności skazanego, co miałyby już na początkowym etapie skutkować przyznaniem mu obrońcy z urzędu, a obrona taka byłaby obligatoryjna.

Sąd Najwyższy kwestią przesłanek obrony obligatoryjnej w kontekście art 79 § 1 pkt 3 k.p.k. zajmował się wielokrotnie i istnieje dostępne powszechnie, rozbudowane orzecznictwo w tym zakresie. Przytoczyć w tym miejscu wystarczy jeden z ostatnich judykatów w tej materii, w którym Sąd Najwyższy wskazał, że obrona obowiązkowa, związana z sytuacją przewidzianą w art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k., nabiera takiego charakteru dopiero z chwilą ujawnienia się przesłanki, o jakiej mowa w tym przepisie, tj. powzięcia przez organ procesowy uzasadnionych wątpliwości co do poczytalności oskarżonego lub pojawienia się okoliczności, które powinny taką uzasadnioną wątpliwość wzbudzić. Zatem, zasadnicze znaczenie uzyskują materiały zgromadzone w toku postępowania, które mają być podstawą do dokonania oceny przez organ prowadzący postępowanie, czy zachodzą przesłanki uzasadniające wątpliwości, o jakich mowa w art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k. Te same materiały na dalszych etapach postępowania, są podstawą do przeprowadzenia kontroli, czy ta ocena była prawidłowa. Podkreślić przy tym trzeba, że nie każda wątpliwość dotycząca stanu psychicznego oskarżonego skutkuje uruchomieniem instytucji obrony obligatoryjnej ze wszystkimi jej konsekwencjami. Ustawa wymaga, aby ta wątpliwość była uzasadniona, a więc poparta takimi okolicznościami natury faktycznej, które w odbiorze zewnętrznym przemawiają za realną możliwością wystąpienia u oskarżonego zakłóceń w stanie zdrowia psychicznego w chwili czynu lub w toku procesu karnego (tak w postanowieniu z dnia 25 września 2014 r., II KK 229/14, Prok. i Pr. - wkł. 2015/1-2/13).

W niniejszej sprawie nie ma śladu powzięcia przez sądy obu instancji jakichkolwiek wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego sprawcy. Nie istnieją też żadne obiektywne przesłanki uzasadniające obowiązek powzięcia takich wątpliwości. Sam fakt, że sprawca był nietrzeźwy w czasie czynu nie powoduje aktualizacji obowiązków związanych ze skierowaniem go na badania i ewentualnym

rozważeniem potrzeby udziału w postępowaniu obrońcy w trybie art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.